

Broj 84. Travanj, 2010.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Zahvalnost

Zahvalan čovjek je čovjek koji ono radosno na svom svijetu ne uzima kao nešto samo po sebi razumljivo, već koji svjesno umije uživati u ovom životu. Zahvalan čovjek uzima ozbiljno spoznaju da ovaj svijet nije raj. On se ne čudi teškim, tužnim i nelijepim stvarima u svom životu, jer zna da je i to njegov sastavni dio. Njegova ljubav i pozornost pripadaju međutim stvarima i doživljajima u ovom životu koji donose radost. On je zahvalan za svaku takvu sitnu radost, te stoga doživljava mnogo više radosti u životu nego onaj koji – pogrešno shvaćajući ovaj svijet – još uvijek misli da ima pravo na raj i zbog toga biva uvijek iznova razočaran.

Konrad Schomerus

Izdavač:
Župni ured Rodenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Zoran Mandić, fra Stipo Karajica, fra Vinko Jelušić,

Glavni urednik: Fra Anto Šimunović
Tehnička obrada: Viktorija Barišić
Lektorica: Luca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka
Tiska: "RC Print" Kotor Varoš
Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

Tečaj njemačkog jezika u župi

Već smo pisali da se u župi održavao tečaj engleskoj jezika. Polaznici su tijekom 3,5 mjeseca uspjeli naučiti osnove sporazumijevanja a on koji su imali znanja isto su obnovili. Posebno dobro je došao školarcima. Taj je završen, a sredinom ožujka krenuo je tečaj njemačkog jezika. Tečaj će trajati do kraja šestog mjeseca, točnije 3,5 mjeseca. Održava se u župnom uredu, dva puta tjedno po dva školska sata. Interesantno je da ima veći broj prijavljenih kandidata a tečaj pohađaju osnoveci, srednjoškolci, studenti i mi "majlo" stariji. Interesantan je svaki dan i svi s nestrpljenjem čekamo početak sata, a onda se plašimo koga i što će naša nastavnica Milica Stolić pitati. Naravno ima tu i šale, pogotakd nam se ne da izgovoriti neka sasvim

obična riječ pa je to popraćeno smijehom, dobacivanjem. Baš jedno lijepo druženje, a ujedno i učenje. Tečaj se i održava da bi se

unaprijedilo i proširilo znanje.

Ima jedna poglovica koja glasi:
Ne vidiš za školu, nego za život.

Viki

Cvjetnica

Cvjetnica ili Nedjelja Muke Gospodnje slavi se u nedjelju prije Uskrsa. Cvjetnica je uvod u Veliki tjedan. Crkva se spominje Isusova trijumfalnog ulaska u Jeruzalem u dane prije Pashe, opisanog u sva četiri Evangelijsa (Marko 11:1-11, Matej 21:1-11,

Luka 19:28-44, i Ivan 12:12-19), ali i njegove muke koja je uslijedila nakon toga. Kad je ulazio u Jeruzalem, narod je dočekao Isusa mašući palminim i maslinovim grančicama i rasprostirući svoje haljine, putem kojim je išao jašći na magarcu. U spomen na to, na

Cvjetnicu se prije misne obavija procesija s blagoslovljениm palminim, maslinovim, jelovim grančicama. Sama misa je posvećena Isusovoj muci na kojoj se čita ili pjeva cijelo izvješće o muci iz Evandelja.

Tako je i naša župna zajednica na Cvjetnicu na sva tri mjesto gdje slavimo nedjeljne svete misne (Zabrdje 9.30, Kotor Varoš 11.00 i Vrbnjaci u 13.00) imala blagoslov jelovih grančica i procesijski ulazak u crkvu u spomen na Kristov svečani ulazak u Jeruzalem. Na sv. misama se čitalo izvješće o Isusovoj Muci iz Lukina Evandelja. Na puškoj misi, uz pomoć naših mlađih muku smo čitali dijaloški. Hvala mlađima koji su se lijepo pripremili, hvala onima koji su se potrudili donijeti dosta jelovih grančica za sve koji su bili na misama, a hvala i onima koji su dali svoj dar za misije.

fr Ante Šimunović

3

Veliki četvrtak

Veliki četvrtak je kršćanski spomendan Isusove posljednje večeri. Na Veliki je četvrtak Isus sa svojim učenicima proslavio posljednji put židovski blagdan Pashe i to jedan dan prije samog blagdana, te ustanovio svetu misu, po kojoj se kršćani osobito prepoznaju. On je ostavio Crkvi i svijetu znak svoje prisutnosti u kruhu i vinu, predao tako Crkvi i čovječanstvu svoje ljudsko tijelo i svoju krv, kao polog i garanciju pobjede nad patnjom, smrću i krivicom, te nad zlom i katastrofama.

Veliki četvrtak do mise večere Gospodnje je ujedno i zadnji dan korizme. Na Veliki četvrtak ujutro slavi se misa posveće ulja na kojoj se posvećuje krizma (ulje za svetu potvrdu), te blagoalivija ulje za bolesničko pomazanje i katekumenske. Na svečan se način slavi euharistijsko slavlje, koje se naziva Misa večere Gospodnje. Tom misom počinje Vazmeno trodnevije. Na otajstven se

način slavi i obnavlja ustanovljenje Euharistije i svećeničkog reda.

Na misi u 17,00 sati u našoj crkvi se okupio se lijep broj vjernika. Misu je predvodio fra Marko Bandalo. Na

kraju slike Presveti oltarski sakrament je prenesen u sporedni tabernakl pa smo ostali u kratkoj molitvi i u tiski se razili svojim kućama.

fra Ante Šimunović

Veliki petak

Veliki petak je kršćanski spomendan Isusove muke i smrti. Slavi se u petak prije Uskrsa. Zajedno s Velikim četvrtkom, Velikom subotom i Uskršnjim činom Vazmeno trodnevije. Na Veliki

petak, ne slavi se euharistijsko (misno) slavlje. Oltar je bez križa, svijećnjaka, cvijeća i oltarnika, da se simbolizira Isusova muka i smrt, a vjernici se u crkvi okupljaju razmišljajući o Isusovoj muci. Kod

katolika, post je obavezan na Veliki petak, za sve osobe od 18 do 60 godina. Ne jedu se meso toplokrvnih životinja niti meane predevine, a dopušten je jedan cjeloviti obrok.

U našoj župi mi smo proslavili Veliki Petak liturgijom koju smo započeli u 17.00h u našoj župnoj crkvi. Prvo smo, u službi riječi imali spomen Isusove Muke i smrti. Muku smo čitali dijaloški, uz pomoć malobrojnih, mladih, ali vrijednih članova naše zajednice. Nakon sveopće molitve imali smo čašćenje svetoga Križa. Nakon obreda otkrivanja križem, cijela zajednica je pristupila čašćenju križa, ljubeći ga i ostavljajući svoj materijalni prilog za uzdržavanje svetih mjesta u zemlji Isusova rođenja i življena. Nakon obreda, većina vjernika razila se u miru i sabranosti svojim domovima.

fra Ante Šimunović

Velika subota

Velika subota je dan Kristova otočnika u grobu i drugi dan vaznenog trodnevlja. Uskrsno bđenje je najvećanje slavlje u liturgijskoj godini. Ono počinje blagozlovom vatre ispred crkve, a zatim slijedi poverka i pozdrav uskrsoj svijeći koja predstavlja Krista, biblijska čitanja koja razotkrivaju svu povijest spasenja, blagoslov krasne vode, te misa proslave uskrsnoga.

Na Veliku subotu mi smo u prijepodnevnim satima imali blagozlov jela na sva tri mjesto: Zabrdje, Kotor Varoš i Vrbanjci. Lijepi broj vjernika okupio se u našem kraju. Lijepo je bilo vidjeti i osjetiti ta kretanja kroz naša sela i župe. U

predvečerje smo se okupili oko župne crkve u Kotor Varošu gdje smo u 19.00 sati započeli s obredima Velike subote.

Prvo smo pred crkvom blagoslovili novi oganj a kojega smo upalili Uskrsoj svijeći - znak uskrsologa Krista koji je razbio okove i tamu smrti i otvorio nam vrata u svjetlo novoga života koji je s njegovom pobedom nad tamom i smrću s njime započeo. S upaljenom svijećom ušli smo u crkvu, koja se polako osvjetljivala sa svijećama koje su uzimale svoje svjetlo sa uskrsne svijeće. Nakon svečanoga hvalospjeva uskrsoj svijeći, kroz službu riječi prošli smo kroz najvažnije događaje povijesti spa-

senja čiji vrhunac je bilo izvođeće o Isusovu uskrsnuću.

Nakon nadahnute propovijedi, blagoslovili smo krasnu vodu, obnovili krena obećanja i slavili svetu misu. Na kraju sv. mise bio je i uskrski blagozlov jela za sve one koji ih nisu donijeli prije podne. Uskrsa jaja (pisanice) i blagoslov jela dio su narodnih običaja vezanih uz ovaj najznačajniji kršćanski blagdan.

Pošlije svete misa svi nazočni pozvani su na okrepu uz čašicu kuhanog rakije i vina koji su dobro došli u toj prohладnoj noći.

Nakon kraćega zadržavanja većina se vjernika razila svojim kućama.

fra Ante Šimunović

Uskrs 2010.

Uskrs ili Vaskrs je najveći i najvažniji kršćanski blagdan. Njime kršćani slave jednu od središnjih dogmih vjere - Isusovo uskrsnuće. Na našim je prostorima Uskrs naziv za ovaj blagdan kod rimokatolika, dok ga pravoslavni vjernici nazivaju Vaskrs.

Uskrs pada u nedjelju, međutim, blagdan traje dulje, jer pripreme

i obilježavanje Uskrsa počinju još u četvrtak uvečer večernjom misom. Pripreme za Uskrs i u zapadnom i u istočnom kršćanstvu počinju korizmom. Nakon završetka korizme dolazi Cvjetnica (Veliki tjedan), koja uključuje Veliki četvrtak, petak i subotu prije uskršnje nedjelje, što čini sveto trodnevљe. Prema Kršćanskom vjerovanju Isus Krist je osuđen u četvrtak, razapet

na krizu u petak, a u nedjelju je uskramao. Na Veliki četvrtak nema dnevnih misa, već jedna večernja misa. Ta večernja misa u četvrtak vuče korijenje još od židovskog načina računanja blagdana, kod kojih su se veliki blagdani počinjali slaviti večer ranije. Potom slijedi Veliki Petak, a onda Velika subota koja prolazi u šutnji crkve, da bi uvečer uslijedilo Uskršnje bđenje.

Simbol Uskrsa je jaje, koje predstavlja rađanje.

Na Uskrs smo slavili svete misu u Zabrdju i Vrbanjcima u 9.30 sati, a u župnoj crkvi u Kotor Varošu u 11.00 sati. Pošlije svete misi, uz zdravnicu, imali smo izbor najljepše našaranog jajeta. Prvo mjesto u originalnoj izvedbi Šaranja jaja osvojila je Mirjana (Mimi) Jelušić, drugo mjesto osvojio je Marko Marković (Zlajin), treće Ivana Žeba. Održana je i zabava za djecu koji su se takmičili u nošenju jajeta u žlici. Finalisti su morali nositi jaje u žlici u ustima. Pobjedio je Valentin, drugi je bio David, a treći Filip.

fra Ante Šimunović

Uskrsni ponедјелjak

Uskrsni ponedjeljak za našu župnu zajednicu bio je uistinu veliki dan. Taj dan, 5. travnja 2010. slavili smo samo sv. misu u samo u župnoj crkvi u Kotor Varošu. Uz lijepi broj okupljenih vjernika, imali smo goste iz Republike Hrvatske i to:

Iz Požeške kotline došli su članovi Udruge raseljenih Hrvata našega, kotorvaroškoga kraja na čelu s gospodom Katicom Pavlović i folklornom skupinom Hrvoje Vukčić Hrvatinić na čelu s gospodinom Markom Šipurom i župnikom iz Velike vlč. Mariom Seničem.

Iz Daruvara nam je došla folklorna skupina Pougarje u kojoj je bio i jedan broj naših, raseljenih Kotorvarošana.

Iz župe Savski Nart došao je župnik, vlč. Dragec Smrkulj s crkvenim zborom i jednim brojem vjernika. I tu je bilo naših Kotorvarošana.

Svetu misu je predvodio vlč.

Dragec, uz koncelebraciju vlč. Maria Seniča, fra Ive Tadića, župnika iz Okružana, fra Pere Karajice, fra Marka Bandala i fra Ante Šimunovića, a koju je svojim lijepim pjevanjem uveličao župni zbor iz Savskog Narta. Poslije svete mise, zbog kiše, u crkvi smo imali prigodu poslušati i pogledati dio repertoara naših gostova. Nakon toga smo se okrijepili ručkom. Uz svoje lijepo pjevanje, članovi crkvenoga zbora iz Savskoga Narta prikupili su među sobom 1000 kuna koje su darovali za našu crkvu. Za ručak smo imali čorbanac i pečenu prasatinu, a dobili smo i darove: Anto Petrušić 20 Eur, Pero i Ivka Barić 50 KM, Mijat Zeba 10 Eur, Stipo Topalović 50 KM, Kata Vidović 50 Eur, Dragan Juričević – pekara Tradicija 50 Eur, Pejčin Svetimir 50 KM, Pejčin Slobodan 200 Kn, Smiljka Bender 50 Kn, Bujdo Mara 50 Kn, Anto Marić – Dudo 100 Eur, Mile Marić – Čoli 50 Eur, Borislav Vdović 30 Eur, Slavo Petrušić 50 Eur, Ivan Vidović – Burduš 20 Eur i N.N. 40 Eur.

Takoder, Ilija Marić darovao je dvoje pečene prasadi (oko 35 kg pečena mesa) te Ivan Zeba – did Rus darovao je jedno pečeno prase (oko 20 kg pečena mesa). Iako je bio kišan dan, vjerujem da je svima bio lijep i od Boga blagoslovjen. Zato zahvaljujem svima koji su nam bili na pomoći i pri ruci tog dana. Zahvaljujem mlađima iz naše župe, posebice iz obitelji Verić, onima iz Skupine Wels, Ivici Marčinkoviću – Zgrinu, fra Marku, Mariji i Pili Grgić, Slavku Juričeviću, Viktoriji Barikić te svima ostalima koji su pomagali pri serviranju, posluživanju i posebno čišćenju nakon ručka. Takoder, koristim prigodu zahvaliti našoj čašnoj sestri milosrdnici Željki Zeba na svoj pomoći kod uređivanja naše crkve i bogoslovnih prostora za naša slavlja u ovome uskrsnome vremenu. Posebice, zahvaljujem svima na iskazanoj ljubavi prema našem kraju i crkvi koju su iskazali svojim dolaskom i darovima. Neka svima dobri Bog bude nagrada i plaća.

fra Ante Šimunović

Humanost na dјelu

Još ima dobrih ljudi u našim skromnim, plemenitih, spremnih uvijek priskočiti u pomoć, a za uzvrat ništa ne traže. To možemo reći za ekipu Wela, a odmah znamo o kom se radi. Oni su i ovog Uaskra,

kao i ostali koji podupiru njihove akcije bili aktivni. Sami su obili jedan broj onih koje uz ove naše najveće blagdane obrađuju prijeko potrebnom pomoći, a za ostale koji su na listi potrebitih ostavili su svoje

priloge kod župnika fra Ante koji ih je podijelio 17. travnja. Uz radost zbog primljenog dara još je bila očitija radost zbog svijesti da netko misli i na njih. I naši prijatelji iz Zamndama već više od 12 godina pokazuju svoju humanost i plemenitost našim vjernicima. U nekoliko navrata pisali smo o njihovim akcijama koje su održavali u svojoj župi za potrebite naše župe. Nije važno kolika je ta pomoć bila, mislimo u novčanim iznosima, ali je bitno spomenuti da to oni čine svake godine. Svake godine naši župljani, a posebice stari, usamljeni, siromašni zahvaljujući njima dobivaju ugrijev, neki plate struju, drugi to dobiju za hranu.

Svima njima zahvaljujemo na njihovoj humanosti, na vremenu koje odvajaju za nas i naše potrebne, želimo im da i dalje šire ljubav i dobrotu, da šire mrežu humanih djela i plemenitih ideja.

Vid

Akcija Baščinaca

Dana 10. travnja jedna skupina Baščinaca odlučila je uljepšati kapelicu na našem najstarijem groblju. Dolili su: Jako Jelušić, Mato i Drago Bilanović – Koruzini, Stipo Grgić – Landeka i Dominko Jelušić. Marko Ivić, baščinaci zet darovao je fasadu, Mato Bilanović keramičke pločice, a svi skupa dobru volju i uspjeh ne može izostati. Logistička potpora bili su Ivelja Grgić koji je donio vruće čevapčiće, Anto – Antić Karajica je donio topnu kavu i pravu Šljivu, a i Župni ured se pobrinuo za okrjeput mezom i pićem. Rad je pratila i kiša tako da sve nije gotovo – akcija se nastavlja. Nadamo se da će sve biti gotovo do 1. svibnja, kada će biti i sv. misa proljetnog blagoslova polja. Sveta misa će biti u 11.00h (1.5.2010.) a predvoditi će ju fra Stipo Karajica.

fra Anto Šimanović

Jurjevo u Slatini

23.04.2010. godine, na Jurjevo održana je sveta misa na groblju u Slatini i time smo započeli proljetni blagoslov polja.

Misno slavlje i blagoslov polja predvodio je fra Anto zajedno s fra Markom, a na toj misi, na groblju, molilo se za blagoslov polja, imovine i ljudskoga rada, kao i to da nas Gospodin očuva od svih zala koja nas mogu zadesiti. Svi smo se stavili pod zaštitu i zagovor svetoga Jurja kao i Svihi Svetih moći Litanije Svihi Svetih.

Naravno, Božjem milosrdju preporučili smo i sve naše pokojne čija su tijela pokopana na ovome našem, najmladom groblju. Običaj je da domaćini prije misse na groblju u svome selu pozivaju u goste i u narodu se kuče – u nedjelju mi je misa, dodi mi prijatelju na užinu.

fra Anto Šimanović

7

Župa Kotor Varoš

Podbrda

Statistički tabelarni pregled

GODINA	DOMA-ČINSTVA	VIJERNICI
1768	23	373
1815	50	448
1855	25	233
1863	26	245
1871	30	-
1877	31	248
1880	-	273
1883	-	281
1884	27	283
1885	-	303
1891	-	325
1894	37	364
1899	50	412
1935	-	414
1960	-	613
1986	216	-

Skatavica

Kao zasebno katoličko selo oblikovala se negdje između dva rata na brdsko-planinskom prostoru u zaledu Podbrda. Godine 1935. u Skatavici je živjelo 96 katolika koji su se bavili stočarstvom, voćarstvom i manje poljodjelstvom. Proplanici Skatavice odzvanjali su nekoć pjesmom i zvonjavom, tako da je ovdje bilo živje nego u poljima pored Vrbanje. Drugi svjetski rat bio je tragičan za ovo selo. U jednoj noći plamen je progutao sve kuće i gospodarske zgrade. Oni koji su se tada zatekli u kućama isčili su se iz Podbrda u druga sela. Nakon završetka rata neki su pokušali oživjeti stara ognjišta, ali je to bilo samo privremeno. Prema popisu iz 1960., u Skatavici su bila 34 katolika. Poslije toga, posebice u vrijeme kad se počelo masovnije odlaziti na privremeni rad u inozemstvo, broj katolika u Skatavici u stalnom je

padu. Može se kazati da u Skatavici danas više i nema katolika.

Slatina

Javlja se kao zasebno selo kotorvaroške župe 1855. Međutim, i nakon toga statistički podaci o Slatini priopćuju se skupa s podacima šireg područja: 1864., skupa s Varošom, 1835. s Kotor Varošom, Kotoričem i Čepkom. Na danas Slatina u tom pogledu nije jasno određena. Naime, ubrajaju joj se i katolici nastanjeni u Varošu i na području koje se proteže prema Kotoriču. Odnedavno Slatina ima svoje groblje i na njemu solidnu kapelicu, a do tada su se pokopavali uglavnom u čepačkom groblju. U vrijeme drugog svjetskog rata iz Slatine je nestalo ili poginulo 9 katolika. Poslije toga, kao i druga sela ove župe, Slatinu je zahvatio proces iseljavanja. Privremeno se u Zapadnu Njemačku i Austriju iselilo po desetak katoličkih obitelji. U Sjedinjenim Američkim Državama već duže vrijeme živi Stipo Prajz. Brojne obitelji odselile su se u razne krajeve naše zemlje. Tako su se u Kaptol kod Slavonske Požege odselile mnoge obitelji Grgić Mate, Jelušić Petra i Prajz Stipe, u Sloveniju Bandala Ilije, u Đakovo Anušić Joze, u Baranju Budimir Marijana, u Novsku Jozović Ivana, u Osijek Jozović Nikole, u Sisak Mandušić Ivana i Stipe, u Banja Luku Svalina Ivana i Mijata te Prajz Marka.

Premda podacima župnika fra Ivana Franjića u Slatini su se doselile obitelji Juranović Stipe iz Jakotine, Stipić Marka iz Orahove, Petrušića Ilije iz Plitvice, Franjića Ivana iz Strizivojne i Kljajića Luke iz Zagrada. Godine 1868. u Slatini je živjelo 118 katoličkih obitelji. To su: Andrijević (7), Anušić (6), Barić (2), Bilanović (1), Budimir (1), Davidović (5), Franić (5), Grgić

(18), Jelušić (10), Jukić (4), Jularđija (3), Juranović (3), Jurić (2), Kajić (1), Karajica (5), Kljajić (2) Kovačić (2) Maljur (1), Mandić (6), Mandušić (5), Marčinković (1), Miškić (4), Nikolić (2), Prajz (4), Petrušić (4), Prenjković (3), Rogić (5), Stipić (2) Svalina (2), Vidić (1) i Vujičić (1).

Tabelarni pregled Slatine bi bio:

GODINA	DOMA-ČINSTVA	VIJERNICI
1855	10	79
1863	8	45
1877	13	80
1885	-	63
1891	-	82
1894	15	84
1899	-	91
1960	-	154
1986	118	-

S. Kovačić,
Katolici u kotorvaroškom
kraju,

Svetlo riječi, Sarajevo,
1989., str. 123. – 124

Razgovarali smo

Na Ukran posjedateljak imali smo prigodu ugostiti naše raseljenje župljane i tom prilikom smo porazgovarali s gospodom Katicom Pavlović koja je tajnica HKUD "Hrvoje Vukčić Hrvatinić".

Zamolili smo ju da nam se predstavi i opište rad Udruge i svoj posao.

Na samom početku ja bih pozdravila urednike našeg Glasnika, sve čitatelje i sve naše Kotorvarošane diljem ovoga svijeta. Ja sam Katica Pavlović r. Piličić, a trenutno s obitelji živim u Jakšiću. Udrizi raseljenih Hrvata kotorvaroške doline pridružila sam se prije godinu i pol dana. Nekako u to vrijeme, razviana je i osnivačka skupština na kojoj se odlučilo registrirati KUD. Na istoj skupštini izabrana su sljedeća tijela: Marko Šipura (predsjednik KUD-a), Ivo Jurić (dopredsjednik), Ivanka Ivić (blagajnica), Ruža Šipura (voditeljica), mene su izabrali za tajnicu KUD-a "Hrvoje Vukčić Hrvatinić".

KUD danas broji oko 20-tak adresnih članova. Imamo dječji KUD, naš pomicnik koji redovito okuplja oko 15 djece, a njihova voditeljica je vjeroučiteljica Ljubica Maljur iz Kaptola.

Našem KUD-u smo dali ime po našem povijesnom heroju Hrvoju Vukčiću Hrvatiniću i tako mnoge ljudi upoznajemo s tim povijesnim čovjekom koji je nekad davno stolovao u našem dragom Kotor Varošu.

Zvone zvona Crkve svetog Franje

*Nema pjesme ko u naće dane.
Nema pjesme iz naših rokaka
nema pjesme otovrelih momaka.
Ostala je Vrbnja sama u dolini
Hrvati su otišli novoj domovini.
U dolini trojoli jeje uspomena
dok ti teči riječko nema više
mene. (pjevma našeg KUD-a)*

Racite nam kako i kada je nastala Udruga i je li HKUD „H.V. Hrvatinić“ u sklopu Udruge raseljenih Kotorvarošana?

Upravo tako. Vratimo se na početak

priče. Udrugu raseljenih Hrvata kotorvaroške doline osnovao je g. Marko Kljajić iz Vetova još 2006. god. s nekolicinom svojih prijatelja i suradnika u cilju okupljanja, druženja i pomaganja našega prognanog naroda. Tako su već prvih mjeseci ostvarene mnoge aktivnosti od kojih bih posebno istaknula one humanitarnog karaktera. Uspjelo se već na početku skupiti oko 10 000 kn za socijalno ugrožene slučajevе i u Požegi i okolicu ali i u Kotor Varošu. Te iste godine Udruga je brojala blizu 400 članova. Broj članova se, nažalost, malo smanjio, ali oni koji su ostali čine mnogo i brojne su aktivnosti Udruge tijekom godine i nema gotovo nijednog mjeseca u godini da Udruga nešto ne organizira, od nogometnog turnira, brojnih hodočašća, kotorvaroškog sijela, uaskrađnih misa i dr.

A sada o KUD-u. KUD je u biti u sklopu Udruge jer su isti članovi i u Udrzi i u KUD-u. Isti ljudi i pjevaju i nastupaju i održuju akcije Udruge koje su po planu i programu za tukuću godinu. Ali, možam istaknuti, po zakonu smo dvije udruge. Moglo bi se reći da su to dva tijela a jedna duša. Nažalost svih nas, duša naše

udruge, g. Marko Kljajić, inicijator i pokretač svega, iz osobnih razloga morao je odatupiti s mjesta predsjednika Udruge pa su izabrali mena kao v.d na mjesto predsjednika do isteka njegova mandata.

Koliko Udruga broji članova?

Sada Udruga broji oko 130 članova, no bez obzira na broj članova mi idemo dalje uz Božju pomoć i uz veliki trud naših aktivnih članova.

Koliko se često članovi udruge okupljaju?

Svi članovi Udruge se okupe možda jednom godišnje na našem sijelu, ali aktivni članovi Udruge, izvršni odbor, se jako često okuplja kako bi uspjeli na vrijeme organizirati ono što slijedi po planu i kako bi se to odradilo relativno dobro. Još jednom ističem naše najvažnije aktivnosti: organiziramo naše kotorvaroško sijelo, koje je uvijek počinje Božićima i na kojem se okupi i do 500 naših Kotorvarošana pa nam je svaki prostor pretjecan za primiti sve goste.

Potom svake godine u proljetnim mjesecima organiziramo europsko slavlje, nakon toga dolazi nam naš nogometni turnir koji je i jedan od najpoštećenijih nogometnih turnira u požeškom kraju, pa organizacija raznih hodočašća, a za sve to je potrebno i ljubavi, i solidarnosti, a i novaca kako bi sve uspješno odradili.

Kako se Udruga finansira?

Što se tiče financiranja Udruge najvećim dijelom se finansira sama, a velikim dijelom međusobno zahvaljujući optini Velika koja nas pomaže kako financijski tako i jačanjem našeg duha. Tu je još i općina Kaptol koja nas također finansira, pa grad Požega... Hvala Bogu uvijek se nađe i naših kotorvarošana koji svojim donacijama pomažu rad Udruge. Također je tu članarina, prodaja naših rekvizita...

Kako bi vi ocijenili rad vaše Udruge, smatrate li da možete još više raditi, društvi, okupljati...?

U ova 4 mjeseca od kad sam na dužnosti v.d. predsjednice uvidjela sam da je to jako puno posla i velika odgovornost. Rad Udruge ocijenila bih vrlo dobro, jer su aktivnosti uistinu mnoge. Sam jedan čovjek nikta ne bi mogao učiniti i zato zahvaljujem svim članovima i simpatizerima, a pozivam ljudi dobre volje da nam se pridruže i da nas ojačaju kako bi mogli još više i kvalitetnije raditi. Pozivam i one druge Kotorvarošane koji nisu oduševljeni Udrugom, koji uvijek nešto prigovaraju, da budu s nama i deju nam potporu u našim aktivnostima, ili ako nemaju konkretnih prijedloga, neka šute kako ne bi obesahrabrili one koji puno svoga truda, vremena i ljubavi ulazu za dobro drugih. Naravno, uvijek se može učiniti i više iako ističem još jednom da smo kao Udruga jako aktivni cijele godine.

Izdate li suradnja s drugim udruženama u Hrvatskoj i BiH?

Naravno da suradujemo s drugim Udrugama i KUD-ovima kako u

Hrvatskoj tako i u BiH. Ne bih sad nebrala da ne bih koga zaboravila. Zahvaljujem i ovim putem svima koji su nas kao Udrugu i KUD pozivali na gostovanja i nadamo se i daljnjoj suradnji sa vima.

Bili ste u Kotor Varošu, kako ste dočekani, što kažu članovi za posjet. Je li im se dopalo gostovanje u našem gradu?

Kotor Varoš, Kotor Varoš, napušten gradec mooci!

A što reći? Svaki put kad dodemo u Kotor Varoš osjećamo se na svojne, ipak smo mi tu svi proveli svoje djetinjstvo, svoju mladost, svoje živote, poznata nam je svaka ulica i svako selo, to je jedan neopisiv osjećaj hodati po Čaršiji i tražiti gdje su najbolji čevapi ili gdje popiti piće. Naš župnik fra Ante Šimunović je sve to lijepo organizirao, pogodio je i dan kad je tamo bila većina naših ljudi koji su dođeli provesti Uskrs sa svojim bližnjima. Iako smo se borili s kišom i hladnoćom ipak je u našim srcima prevladala ljubav prema Kotor Varošu. S nama je u Kotor Varoš doputovao i velički župnik v.k. Mario Šarić. I on je tako obilao na Kotor Varoš u pratinji našeg tajnika udruge Mihalda Bandala. O njegovim dogodovštinama u Kotor Varošu ne bih sada pričala, no bio je odmisljen gradom, čevapima, dobrim i veselim ljudima, ali i mi smo bili oduševljeni njime i njegovim prijateljstvom. Hvala i njemu što se odlučio voziti s nama u autobusu i uveličati misno slavlje u našem gradu i mogu reći kako župa Velika treba biti pomoćna na svoga župnika jer je to čovjek „od naroda“, kako bi rekli naši stari.

Govore li članovi udruge o "povratku", ima li uopće zainteresiranih za povratak u Kotor Varoš ili je to jednostrano tema o kojoj se ne razgovara.

Dakako da ima zaинтересiranih za obnovu svojih kuća, neki su već to odavno obnovili i odlaze tamu, no nešto ljudi na području Požege nemaju dostatno financijskih

sredstava iako imaju volju nešto da budu uređiti da imaju bar gdje preseptavati kad dodu i popiti jednu prvu Variošku kavku. Nažalost, životni tempo danas je tako nešto ubrzan i ljudi jednostravno preživljavaju ovaj život a ne žive ga punim plućima. Oni koji imaju nešto htijenja i želje oni će to kad-tad pretvoriti u djela. S druge, pak, strane, mi Kotorvarošani smo jako snalažljivi i vrijedni ljudi, te smo se nakon progona vrlo brzo snasli tamo gdje smo dospijeli, organizirali si život, ingradili kuće... učili trud i novac, pa je teliko ponovno se upuštati u nešto slične, povratke na golu zemlju, ponovne gradnje... Okima koji se odluče na takvo što, a daj Bože da ih bude što više, želimo puno sreće i neka dragi Bog bude uvijek uz njih.

Planirate li uskoro ponovni dolazak u Kotor Varoš?

Uh. Možda i postoje nešto planovi, makar pojedinačni, ali ne smijem ništa iznositi dok ne održimo nekoliko sastanaka. U svakom slučaju, vidimo se za Veliku Gospu i sv. Roka, a do tada primite lijep pozdrav Udruge naseljenih Hrvata kotorvaroške doline i HKUD-a Hrvoje Vučić Hrvatinčić.

Ispred moga srca jedan filter stoji pa kud god da krene sve gradove broj.

Možda bi ponaki prirastao srcu mome Ali filter kaže: c ne može home.
U tvom srcu samo jedan grad se skriva

A kad tebe nema on u tuzi ziva.
Snivat tebe kako s pjesmom prolazit
Snivakako bosim nožicama gaziš
ipo blatu i po struju i po cesti i po tragu.

Vrati mi se sada i zasadi njivu
pa u ljetu dodi i obriši njivu.
nakiju ti tada ispeći pa ovako svome
gradurevi.

Kotor Varoš u srcu te nosim
Kud god krenem s tobom se
ponosim.

Nebriš se da umorne srcu nisi
jer zamene nejdruži grad tisi.

Razgovaraš vidi

Senjadj Ibrčić - kotorvarošanin u splitskom Hajduku

Razgovarali smo sa Senjadom Ibrčićem, nogometalom iz Kotor Varoš u splitskom Hajduku

Senjadj Ibrčić rođen je 26. rujna 1985. u Kotor Varoši. Danas poznati napadač splitskog Hajduka i aktivni reprezentativac Bosne i Hercegovine. U svojoj do sad dojlo joj karijeri prošao je više nogometnih klubova. Najprije je igrao u nogometnom klubu Podgrmeč, a zatim u NK Zagreb, da bi karijera nastavio kao profesionalni napadač splitskog Hajduka, gdje je postao omiljeni igrač među članovima svoga kluba i navijačima Tercide. Danas je jedan od najboljih igrača u redovima Hajduka.

Za Kotorvaroški Glasnik smo razgovarali s njime prigodom gostovanja splitske momčadi u Zaprešiću (Inter - Hajduk 0:3) i ovo što nam je tad odgovorio na neka od naših pitanja.

Senjade, rođeni ste u Kotor Varoši. Kakva vas sjećanja vežu za rodni grad?

Ja sam kao i svi moji rođeni u Kotor Varoši i nosim samo lijepa sjećanja za naš kraj. Jako mi je žao da se sve to dogodilo u njemu i oko njega. Mislim da znate na što mislim. Nije taj kraj, a ni ljudi koji su u njemu živjeli i radili nisu to sve zaslužili.

Odakle Želja za nogometom? Jeste li i u rodnome mjestu već igrali nogomet?

Želja je došla vjerojatno sama od

sebe, jer su kod mene svi igrali nogomet, pa je tako i mene povuklo. U Kotor Varoši sam samo počeo igrati, a onda smo zbog ratnih okolnosti morali odseliti u Vrbovec, a zatim u Sanski Most, gdje sam se počeo ozbiljnije baviti nogometom što činim sa zadovoljstvom i dan danas.

Jedan ste od najpoznatijih sportskih iz našeg grada. Kako gledate na aktuelnu situaciju u Kotor Varoši i BiH općenito?

Situacija sigurno nije najbolja u cijeloj državi pa tako pogotovo u manjim sredinama... Koliko znam i pratim u našoj sredini se gaji sportski život. Mladi se bave sportom, što je zasigurno zdravo i dobro. Vjerujem da tu ima puno prostora za napredak i vjerujem da će i konkretni rezultati takvog rada kad tad morati doći na vidjelo.

Imate li nešto što Vas još uvijek veže za Kotor Varoš i posjećujete li rodni grad često ili rijetko?

Vežu me uspomene iz djetinjstva i rane mladosti i to će biti cijeli život sa mnom. Dolje mi se otac vratio i puno rodbine, tako da u zadnje vrijeme baš često dolazim u Kotor Varoš.

Lijepo se osjećam među svojima.

Molimo li našim čitateljima reci što je bio "recept" za Vas sportski uspjeh?

Nema tu puno filozofije, a niti riječi. Kao prvo presudila je velika želja za nogometom još od malih nogu, jer sam po cijeli dan bio na igraalištima, a

poslijepo puno edricanja i najviše rada. Bio sam svjestan da ukoliko ne budem dosta radio, trenirao i učio od starijih i iskusnijih "nogometnih zulaca" da neću uspijeti, a niti opstatu u ovom dosta složenom "sportskom" svijetu. Zato sam jako zahvalan svima koji su me uputili na ovaj put i koji su mi pomagali svojim dobronamjernim savjetima da ustrijem na tom putu rade, zrijenja i prihvatanja ovakva načina života.

Nogomet pripada također u kategoriju "konjicnosti". Koliko su trud, rad, disciplina i zanovokontrola važni za profesionalnoga sportista?

Bez rada, truda i discipline mislim da se nista ne može napraviti optčenito u svakom životnom pozivu i poslu, a to posebno vrijedi u sportu gdje se puno, puno toga treba odreći i trenirati svaki dan. Bez svega toga teško se može uspijeti. Naravno, važan je i talent i upomoći.

Imaće li želju, nekada, kad se prestanete baviti profesionalnim nogometom, vratiti u rodni grad? Nikad se ne zna gdje će me život dalje odvesti i još je puno godina ispred mene što se tiče moga posla. U najboljoj sam životnoj, a nadam se i sportskoj snazi. Mislim da je rano o tome sada govoriti, ali sigurno da postoji i neka želja za povraćanjem, a i neki obiteljski i sportski planovi. Kako rekoh puno toga je još pred nama. Samo da me posluži zdravlje i sportska sreća!

За drugo ću se sam izboriti svojim zalaganjem.

Imaće li još nešto nadodati za čitatelje našeg Glasnika?

U prvom redu zahvaljujem Vama i prijatelju Marku (Capu) Bjelobruku na ovako lijepom i ugodnom druženju i razgovoru. Htio bih naravno sve naše puno pozdraviti i poželjeti im sve najbolje u životu, radu, i da sve što rade, da rade na osobno i zajedničko dobro i zadovoljstvo. Također našem nogometnom klubu u Kotor Varoš želim sve najbolje i puno sportskih uspjeha i rezultata.

Svim našim sugrađanima i čitateljima Glasnika, ma gdje se nalazili žaljen pozdrav!

Razgovarao Stipe Karajčić

Naša crkva

Poštovani čitaoci, dragi prijatelji!

Bez sumnje me je na ovaj prilog navelo oduševljenje prilikom čitanja članka odnosno temeljnog teksta u kojem se predstavio fra Anto Šimunović, novi župnik u Kotor Verošu. U njegovom kultiviranom i sažetom prilogu u Glasniku kotorvaroškog kraja u kojem nas je upoznao sa njegovim životnim putem pa i njegovim viđenjem budućih zadataka, izazova i vizija u dalnjem uređivanju „kotorvaroške ljepotice“ zapisao je: „Kada pogledam unazad, od mog prvog doleta u župu 1997... toliko toga je urađeno, takorekuć podignuto iz pepela. To ponajviše treba zahvaliti Gospodinu Bogu, pa onda neumornome fra Peri Karajici i svima onima koji su vođeni ljubavlju prema našem kraju dali svoj doprinos. ... Stajanja nema, mora se iduće. To možemo samo ako smo ujedinjeni i ako vjerujemo. ... Zato zajedno jedni s drugima i s Božjom pomoći možemo daleko stići.“ Bilo je to sasvim dovoljno da je ukazao potrebu po dalnjem upoznavanju zadataka i napora koji su pred nama. Među njima je potrebno posebno istaknuti tri značajne zadatke koji su:

- oprema prezbiterija,
- uređenje podova te
- izrada i montaže klape.

Stoga je red i moralna obaveza da te zadatke upoznate u tom skromnom prilogu Vašeg arhitekta.

1. Oprema prezbiterija je onaj bez sumnje najznačajniji dio koji nikada nije bio realiziran. To je bio onaj dio kojeg je kao zadnji i najznačajniji segment prekinulo ratno razaranje. U strahotnom ratu nije samo ostala neispunjena ta zadnja želja uređivanja. U vatri i eksplozijama bili su uništeni i oltarni stol te svetohranište sa predivnom zlatnom statuom Marije sa djetetom, rad najpoznatijeg slovenačkog arhitekta Josipa Plečnika, a također

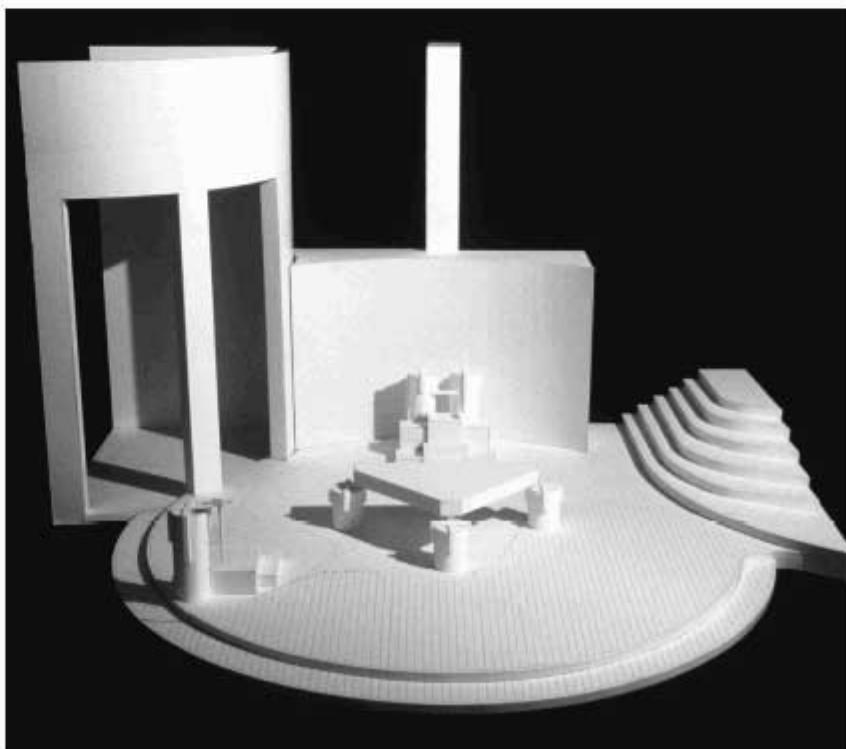
čitava nova crkva izvomici.

U sadašnjoj obnovljenoj crkvi koja je jača i ljepša nego ikada uređenje prezbiterija pored simboličnog i sakralnog značenja dopunit će i prostorni doživljaj te stvoriti fokus, promišljeno jezgro cjelokupne arhitekturne kompozicije. U istini svi su ivični atributi tog doživljaja već pripremljeni. Tu je obnovljena dnevna kapela sa očuvanom i prezentiranim relikvijom, ostacima od vatre patiniranih ploča carrarskog marmera. Tu je pozadina prezbiterija, lučni zagrljaj iznad kojeg se penje veliki križ. Tu je staklena lanterna koja donosi u prostor prezbiterija dnevno svjetlost te ritam dana i sezone. A tu je i kor pjevača koji uokviruje, kadrira prostor prezbiterija sa dešane, južne strane. Stoga je svaki dio opreme prezbiterija izuzetno delikatan. Tako u svom vlastitom obliku, u odnosu do oblika ostalih elemenata kako i u finaci njegovog postiranja u kružnom prostoru prezbiterija.

Prezbiterij, nadahnuti riječ izlazi po imenu iz latinske riječi presby-

terium odnosno grčke riječi presbytérion što znači vijeće staraca, starješina. U kršćanskim crkvama to je naziv za svetište, za dio crkve namijenjen klericima. Prezbiterij će za svojom opremom bez sumnje postati likovni centar i središte nove crkve. To će svakako naglašavati i primjena prirodnog bijelog kamena sa finim crtežom žila. Keo što su marmari Carrara – taj bi se kamen dobro navezivao također na obloge lučnog zida broda crkve izvedene od istog marmara, Calacatta Carrara, Calacatta Belgia ili Makedonski Sivac.

Oltar – ime proizlazi iz latinske riječi altare što znači „žrtvenik“ – je u kršćanstvu mjesto na kojem se prinosi euharistijska žrtva, dakle misa. Kroz povijest oltar je doživio brojne promjene. Od običnog, drvenog i pokretnog kućnog stola u starom kršćanstvu ili okruglog stolića sa trojicom nogu u katakombarama postaje oltar u 4. stoljeću fiksni i od kamenja. Smješten je iznad groba mučenika i načriven ciborijem.

Takvo predivno rješenje možemo doživjeti u bazilici sv. Petra u Rimu gdje se iznad groba apostola po vertikali redaju oltar od bijelog marmera, slavni brončani baldahin, vjekoviti rad arhitekata Berninija i Borrominija te konačno kupola božanstvenog Michelangela. Kvadratična ploča zvana mensa – što znači stol – na jednoj ili četiri noge iz 4. ili 5. stoljeća dobiva kasnije brojne varijante. Od 13. stoljeća iznad mensa postavljaju slike ili relijefe tako da se u 14. i 15. stoljeću razvije tzv. kraljički oltar s nekoliko slojeva preklapnih ploča oslikanih s jedne i druge strane. Renesansa usvaja naprotiv arhitekturni oltar koji se može usporediti sa portalom ili trijumfalnim lukom a u njegovoj sredini smješta se slika ili kip aveca kojemu je oltar posvećen. Kasnije, naročito u baroku ispod slike te u sredini mensa smješta se tabernakul. Poslije 2. vatikanskog koncila oltar se ponovo okreće prema puku a to je i značajna karakteristika arhitekturne concepcije novih crkvenih građevina.

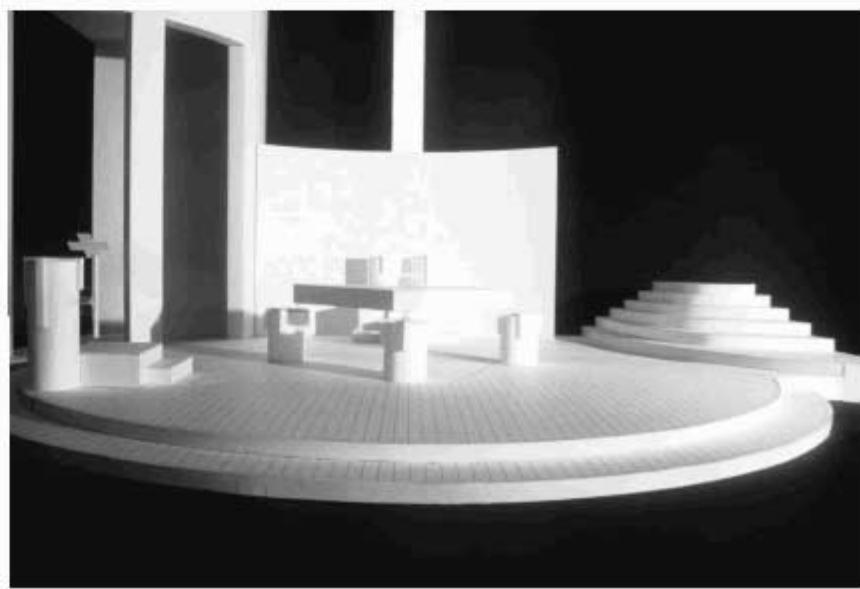
Oltar u našoj crkvi ima na prvi pogled možda neobičan oblik, oblik trokuta koji je okrenut prema ladi i u njezinoj glavnoj osovini. Međutim u toj formi oltara je sakrivena dublja logika koju određuju odnos, razgovor oltara i vjernika u zamalo kružnom prostoru lade. Dok je likovna odnosno arhitekturna argumentacija oblika trokutnog oltara njegovo podjednako kontekstiranje, usmjerenost sa svim široko raspoređenim pravcima lade moglo bi biti interesantno također njegovo simbolno i religiozno značenje. „Trokut je pokušaj“ je zapisao kardinal Joseph Alois Ratzinger, sadašnji papa Benedikt XVI. „kako predstaviti tajnu trojedinstva jednoga. Čovjek želi sa tim saopštiti da se to trojedinstvo spaja (pone-

zuje) u jednu samu istinitost te da se taj trojedini odnos ljubavi izdjeva u najvišu (najvišiju) jedinost. Simbol okaj je prastar te je u cijeloj povijesti religije najznačajnija podoba spoznaje. Njegova je poruka da je Bog onaj koji vidi a čovjek onaj koji je posmatran a istovremeno po Bogu također sam onaj koji vidi. Oko kao podobu pravilno razumijemo ako ga razumijemo kao saopštenje (izraz) vjekovite pažnje, ako mi znači: nikada nisam prepustio sam sebi, uvijek je uz mene netko koji me voli koji će da me podupri i nosi.“

U arhitekturnim nastojanjima koja možemo pratiti sve do antike ili čak od predantičnih dosegnuća posebna je pažnja usmjerena na jasno i konsekventno formiranje likovnih i arhitekturnih porodica. Nekada je to moglo biti npr. porodica dorskih stupova te iz njih izlazećih forma, drugi put tipologija sastavljanja apstraktnih geometričkih tijela i ljudskih, čovječjih likova i slično. Opremu prezbiterija „kotorvaroške ljepotice“ određuje zajednička prisutnost okruglih kamenih stupova različitih visina koji po

svojoj osnovnoj formi kontrastiraju sa četrim ivicama zidova i prije svega stupova koji određuju ulazni dio, dnevnu kapelu pa i zidove lade. Krug je od davnih vremena znak za najznačajniji sadržaj, za najznačajniju poruku i tako je formirana gradacija značenja također u prostoru naše crkve. Međutim ti kružni stupovi nisu jednostavni dijelovi odjećenog drveta. Križ koji je ucrtan na gornjoj plohi te koji se spušta po kružnim plohama daje tim stupovima posebno, sakralno značenje. Međutim značajan je i ritam upotrebe tih stupova: jedan kod ambona, dva kod sediliće i tri kod oltara. Svi su ostali dijelovi samo nužne dopune koje traži njihova namjena. Kod oltara to je ploha stola. Izvedena je sa kamenom oblogom na čeličnoj podkonstrukciji te podignuta iznad kamenih kružnih stupova. Traži se osjećaj da ploča stola lebdi iznad potpora. Da se jasno odvaja od potpora, sastavnih dijelova materijalnog svijeta te penje u dematerijaliziranu suštinu iracionalnosti i transcedencije.

Nastavak u slijedećem broju

Je li siromaštvo ljudska sudsina?

U četvrtak 18.03. na Europskoj akademiji u Banja Luci održano je predavanje pod naslovom „Je li siromaštvo ljudska sudsina?“. Predavač je bio prof.dr.sc. Zoran Šućur za Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu, eksperta za pitanja socijalne politike koji se već dugi ni godine bavi analizom ovog područja.

Pokušavajući dati odgovor na pitanje da li je siromaštvo ljudska sudsina prof.dr.sc. Šućur svojim se izlaganjem dotakao mnogih tema kao što su: Što je to siromaštvo?; Kako ga je moguće mijeriti?; Tko su siromašni i koliko ih ima? Što su uzroci a što posljedice siromaštva i što poduzeti da bi se siromaštvo ublažilo ili eliminiralo?

Zabrinjavajuće su činjenice da polovina svjetskog stanovništva živi s manje od 2 \$ dnevno a da nasuprot tomu 0,13% svjetskog stanovništva kontrolira 25% ukupnog svjetskog bogatstva. Zbog velike razlike između razvijenih zemalja i zemalja u razvoju kao i velike regionalne razlike u distribuciji siromaštva na svjetskoj i nacionalnoj razini siromaštvo je dugoročan i kroničan problem koji će još dugo mučiti mnoge zemlje i njene stanovnike.

Strašne činjenice da 25.000 djece dnevno umire zbog siromaštva i da je 27-28% sve djece u zemljama u razvoju potvrnjeno daju zaključiti da je siromaštvo ipak sudsina za mnoge stanovnike ove planete.

S druge strane postoji velikih broj razvijenih zemalja s dobrom socijalnom politikom i brigom prema svojim žiteljima koje su dovela do toga da je siromaštvo u tim zemljama gotovo nestalo. To govori u prilog tvrdnji da siromaštvo ne mora biti ljudska sudsina ali i da o njoj u dobroj mjeri odlučuje politika unutar pojedine zajednice tj. odnos zajednice prema pojedinima koji je sačinjavaju. Glavni instrumenti politike spram siromaštva su ekonomski rast i zapošljavanje, razvoj ljudskog i socijalnog kapitala, progresivni poreski sustav te socijalni transferi (mirovine, obiteljske naknade, naknade za nezaposlene i socijalna pomoć).

Kada se govori o profilu siromaštva u zemljama Jugoistočne Europe primjetno je da u izrazito rizične grupe spadaju djeca, slabije obrazovane osobe, velika kućanstva i Romi a specifičnost zemlja nastalih raspadom Jugoslavije kao natprosječno rizična skupina siromaštva su

tako zvane raseljene osobe.

Svoje izlaganje prof.dr.sc. Šućur završava citatom prof.dr. Muhameda Yunusa, utemeljiteljem koncepta mikrokredita i dobitnikom Nobelove nagrade za mir 2006.: "Za mene, siromašni ljudi su nalik bonsai stablima. Kada vi posijete najbolje sjeme od najvećeg stabla u lonac za cvijete, dobit ćete kopiju najvećeg drveta visokog samo nekoliko centimetara. Nema ništa krivog u sjemenu koje ste posijali, jedino je neprakladno tlo u koje ste ga posadili. Siromašni ljudi su bonsai ljudi. Nema ničeg krivog u njihovu sjemenu. Jednostavno, društvo im nije nikada osiguralo prikladno tlo za rast. Sve što mi trebamo učiniti da bi siromašni ljudi izali iz siromaštva jest da stvorimo prikladnu okolinu za njih. Kada siromašni jednom oslobođe svoju energiju i kreativnost, siromaštvo će nestati vrlo brzo. Udržimo se kako bi svakom ljudskom biću dali pravednu šansu da oslobođe svoju energiju i kreativnost"

Broj siromašnih u našoj zemlji nije poznat ali primjetno je da se socijalna situacija pogorjeva. Prema nekim nezvaničnim podacima četvrtina stanovništva u našoj zemlji je blizu ili ispod linije generalnog siromaštva. Globalna gospodarska i finansijska kriza odrazila i na naše prostore, gubitci radnih mjesti te zatvaranje i onako posmrtilih tvornica svako-dnevno su na vijestima. Mnogi ljudi ostali su bez ikakvih primanja i pitanje koje si oni svakodnevno postavljaju je kako preživjeti i kako pružiti novo zapošlenje. 2010. je i Europska godina borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti i poželjno je da se i u našoj javnosti obrati više pozornosti nezavidnom položaju siromašnih osoba te da politika kroz aktivno promišljanje i djelovanje oblikuje što učinkovitiju strategiju sustavne socijalne skrbi i brige o ugroženima.

Igor Lukenda

Glazbena radionica

Po polovicu listopada 2009. godine djelatnici Caritasovog Centra za život i obitelj u Banja Luci, započeli su s realizacijom projekta Glazbena radionica.

Ideja je rođena nakon studijskog posjeta Obiteljskom centru FABI u Osnabrücku. Sudjelovanje i praćenje tečajeva i radionica u Njemačkoj djelovali su inspirativno za naše djelatnike. Uz određene prilagodbe, dio stičenih iskustava je našao svoje mjesto u našem projektu.

Ovaj jedinstveni psihosocijalni program se na ovakav način prvi put primjenjuje u našoj regiji. Namijenjen je za mlade srednjoškolskog uzrasta.

U ovoj dobi mladi se suočavaju s nizom fizičkih i emocionalnih promjena koje se često ispoljavaju kroz neprilagođeno ponašanje.

Kroz 12 planinski pripremljenih radionica, sudionici imaju priliku napraviti mnogo novih stvari o sebi ali i drugima, te kroz razne komunikacijske vježbe poboljšati svoj odnos s vrñnjacima i odraslima.

Kako pronaći svoje mjesto i ulogu u knji, u školi, na ulici i pri tome

voditi računa o svojim, ali i o potrebama drugih. To su samo neka od pitanja koja se obraduju u nizu vježbi i nenasilne komunikacije.

Specifičnost ovog programa je korištenje glazbala, ritmova i zvukova kao univerzalnog jezika za sporazumijevanje. Koristeći udaraljke, ali i melodiju glazbala, voditelj pomaže polaznicima da kroz razne ritmove i zvukove izražavaju svoja raspoloženja, potrebe i namjere, ukratko, da komuniciraju. Prednost ovog programa je i to što nije neophodno glazbeno predznanje.

Ovakav način rada s mladima, po-kazao se kao izuzetan vid psihičkog oslobođanja od svakodnevnog stresa te njegovanja fizičkog, mentalnog,

socijalnog i emocionalnog zdravlja.

Ovaj radionički pristup pruža mogućnost da se na neuobičajen način dopre u svijet adolescencije te ujedno otvara mnoge psihodgojne horizonte za daljnji rad s mladima.

Glazbena radionica je okupila dvije grupe polaznika.

Lako je program predviđen za srednjoškolce, javila se potreba da svoj rad prilagodimo i za nešto mlade sudionike.

Mlađu grupu čini 11 polaznika uzrasta od 12-16 godina iz okoline Banja Luke. S njima imamo dvosatne susrete jednom tjedno.

Stariju grupu, uzrasta 16-20 godina, čini 9 polaznika s kojima se susrećamo 1-2 puta mjesečno u Prijedoru.

Prvi ciklus Glazbene radionice završava u travnju 2010. godine kada ćemo sudionicima podijeliti potvrde o sudjelovanju.

S obzirom da postoji interes za naše glazbene radionice, po završetku prvog ciklusa planiramo okupiti nove polaznike i od naredne jeseni nastaviti s radom.

*Koditelj projekta: Vlatko Malbašić
Koditelj Centra za život i obitelj: Blaženka Lukenda*

U Banjaluci pokrenuta "Mala škola odgoja"

U organizaciji Caritasovog Centra za život i obitelj i Europske akademije u Banjaluci je 30.3.2010. godine u 19,00 h održan prvi u nizu susreta "Mala škola odgoja".

"Mala škola odgoja" je novi projekt Caritasa predviđen za roditelje djece predškolskog uzrasta i predstavlja jedan edukativni i istražni program koji roditeljima daje priliku da podignu razinu znanja o roditeljstvu. Cilj projekta je roditeljima pružiti korisne informacije i konkretnе savjete o odgovornom roditeljstvu kao i privlatljivim načinima odgoja djece te omogućiti susrete roditelja i stručnjaka (pedijatara, psihologa, logopeda).

Voditelj projekta, prof. Blaženka Lukenda pojasnila je zamisao ove nove Caritasove ponude: "Roditelje želimo educirati o važnosti stvaranja kvalitetnih odnosa s djetetom od samog početka njegovog života i odgovornosti koju roditelji imaju u rastu i razvoju djeteta. Želimo postati središnje mjesto potport za roditelje, osiguravajući im edukaciju, podršku i savjetovanje."

"Mala škola odgoja" sastoji se od niza predavanja i radionica koje trebaju razviti i ojačati roditeljske vještine kao što su: komunikacija s djecom, kontrola i iskazivanje potreba i emocija, prevencija nepoželjnih ponašanja i mnogo druge teme.

Prvi snaret, kome je prisustvovalo 13 osoba, održan je u prostorijama Centra za život i obitelj u Banjaluci. Sastojao se od uvodne prezentacije o roditeljstvu, stilovima roditeljstva i tome što današnje društvo čini za roditelje kako bi se bolje smisili u svojoj ulozi. Nakon predstavljanja projekta u neformalnom razgovoru roditelji su razmjenili svoja iskustva i dobili mogućnost da u okviru ponuđenih tema izaberu one koje bi ih najviše zanimala za sljedeće susrete. Svi prisutni izrazili su veoma pozitivan stav prema ovom vidu edukacije i druženja koje se u narednom periodu planiraju proširiti na radionice u koje bi uključili i samu djecu.

Igor Lukenda

Tema: Ljubav

O ovoj temi možemo govoriti nadugačko i naširoko, možemo govoriti ili pisati danima i noćima i uviјek ćemo nešto zaboraviti reći ili napisati.

Pokušat ću navesti samo neke od vrsta ljubavi i o njima govoriti.

Mi kršćani kada govorimo o ljubavi najprije mislimo na ljubez Božju prema čovjeku i svemu stvorenom i čovjeka prema Bogu i bližnjemu. Iz te i takve ljubavi, duboko sam uvjeren, proistječu i sve druge vrste ljubavi.

Čovjek je ograničeno biće, on izabire sebi prijatelje, kolege, poznanike, susjede i upoznaje ljudе različitih profesija i nazora. Među tim i takvim ljudima stvara se možda samo poznanstvo ili prijateljstvo, a među nekim simpatija ili ljubav, kao npr. prvo simpatija a onda možda i ljubav između dvoje ljudi koja može, a ne mora prieći u neku vezu ili brak.

Na drugoj strani Bog ljubi sve ljudе bez obzira tko su i odakle su. Ljubiti sviju čini se čovjeku nemogućim, a upravo to je čovjeku potrebno da sudjeluje u Božjem planu otkupljenja. Iisus Krist Šin Božji uči nas kako treba voljeti sve ljudе i raditi na tom planu ljubavi i praštanja. Treba nam biti jasno da to ne možemo ostvariti samo svojim snagama, tu je potrebna vjera. Zahvaljujući Božjoj riječi, sakramentima i jedinstvu sa zajednicom kršćana čovjek može ljubiti onako kako to Bog od njega traži i u mogućnosti je prieći preko ograničenja, koje mu nameće karakter, odgoj, običaji i kultura te ući u novu dimenziju ljubavi.

Ljubav prema svima nije stvar osjećaja nego je zahtjev vjere i zato, tko nastoji s Kristom ljubiti sve ovdje na zemlji, ulazi u Božji život.

Bitno je da čovjek doživi od prvih svojih koraka što više ljubavi. Što čovjek ima više ljubavi može ju više i dati drugima.

Božja ljubav se očituje najviše na križu. Nije to slučajno jer ljubav se

preko patnje čist i učvršćuje od egoizma.

O ovoj temi možemo govoriti nadugačko i naširoko, možemo govoriti ili pisati danima i noćima i uviјek ćemo nešto zaboraviti reći ili napisati.

Pokušat ću navesti samo neke od vrsta ljubavi i o njima govoriti.

Mi kršćani kada govorimo o ljubavi najprije mislimo na ljubez Božju prema čovjeku i svemu stvorenom i čovjeka prema Bogu i bližnjemu. Iz te i takve ljubavi, duboko sam uvjeren, proistječu i sve druge vrste ljubavi.

Čovjek je ograničeno biće, on izabire sebi prijatelje, kolege, poznanike, susjede i upoznaje ljudе različitih profesija i nazora. Među tim i takvim ljudima stvara se možda samo poznanstvo ili prijateljstvo, a među nekim simpatija ili ljubav, kao npr. prvo simpatija a onda možda i ljubav između dvoje ljudi koja može, a ne mora prieći u neku vezu ili brak.

Na drugoj strani Bog ljubi sve ljudе bez obzira tko su i odakle su. Ljubiti sviju čini se čovjeku nemogućim, a upravo to je čovjeku potrebno da sudjeluje u Božjem planu otkupljenja. Iisus Krist Šin

Božji uči nas kako treba voljeti sve ljudе i raditi na tom planu ljubavi i praštanja. Treba nam biti jasno da to ne možemo ostvariti samo svojim snagama, tu je potrebna vjera. Zahvaljujući Božjoj riječi, sakramentima i jedinstvu sa zajednicom kršćana čovjek može ljubiti onako kako to Bog od njega traži i u mogućnosti je prieći preko ograničenja, koje mu nameće karakter, odgoj, običaji i kultura te ući u novu dimenziju ljubavi.

Ljubav prema svima nije stvar osjećaja nego je zahtjev vjere i zato, tko nastoji s Kristom ljubiti sve ovdje na zemlji, ulazi u Božji život.

Bitno je da čovjek doživi od prvih svojih koraka što više ljubavi. Što čovjek ima više ljubavi može ju više i dati drugima.

Božja ljubav se očituje najviše na križu. Nije to slučajno jer ljubav se preko patnje čisti i učvršćuje od egoizma.

Svaka patnja, svaki težak trenutak proživljen za drugoga je „prolivena kap krvlј“ darovana drugomu. Kako to!

Jednostavno tako. Podemo li razmišljati o ljubavi između dvoje mlađih ili bračnoj ljubavi vidjet ćemo da je to uistinu tako.

Svaki trenutak koji jedno drugom poklone ne mora značiti da je to samo lijepi ugodni trenutak proveden s drugim. Kada naštu teškoće i nepovjerenje tu se očituje prava ljubav, ljubav u kojoj se može primijetiti dokle su dvoje ljudi spremni ići na kompromis. Također u ljubavi između dvoje ljudi ili u braku ne bi trebalo biti mjeseta ljubomori. Ljubomora je iskrivljena slika ljubavi i puna je nepovjerenja, to je jednostavno rečeno egoistična ljubav, a sve što je egoistično pa i takva „ljubav“ ne daje ništa zdravo i onda se takav odnos kvari i nema nikakve relacije. Vrlo je bitno napomenuti da vremenom bračna ljubav prelazi u poštivanje. Lijepo je vidjeti jedan bračni par kojeg krasи vrlina poštivanja. Upamtimo ljubav je svakodnevno davanje i primanje. Koliko u ljubavi dajemo toliko i primamo. Ne može čovjek u svome životu očekivati samo od drugih ljubav i žrtovanje za drugoga, a isto ne davati drugima (vrlo česta pojava u braku). Imamo jako mnogo takvih primjera ali i tu se pojavljuje onda egoizam i iskrivljena ljubav, što svakako nije dobro. Uzminio za primjer i ljubav prema domovini ili narodu. Tu ćemo također naći na različite vrste „ljubavi“. Ne volimo svi na isti način svoj narod ili domovinu. Nefko će voljeti svoj narod samo ako taj narod živi na jednom određenom teritoriju ili ako mu se daju sve moguće beneficije ali bez povratne ljubavi. To je ljubav iz interesa. Ima još puno takvih vrsta ljubavi koje su današ u uporabi, ali prava ljubav prema domovini ili svemu narodu ne škodi drugim narodima nego ona radi na izgradnji boljih odnosa i životnih prilika među svima.

Ljubav prema poslu ili obvezama. Teško je reći da takav ljubav postoji ali moramo priznati da ima ljudi koji svojaki proručuju svome poslu ili obvezama. Takvi ljudi pokazuju drugima svojim primjerom kako treba izgraditi ovaj svijet i činiti ga boljim. Tek tada možemo govoriti o nekoj ljubavi. Primjer: učenik

svjesno ispunjava svoje obvezne u školi i prolazi odličnim, uzomo se vlasta. Tu se vidi odgovorna roditeljska ljubav ali i ljubav djeteta prema svojim roditeljima jer im uzvrata na najbolji mogući način.

Postoji ljubav djece prema roditeljima i roditelja prema djeci. U toj ljubavi bitnu ulogu ima odgoj. O tome puno se piše, ali ima i mnogo zkušnjiva, kao npr. kada djeca lažu roditeljima iako ih vole ili kada roditelji brane svoju djecu iz interesa i lažnog dobrog glasa. Čovjek također voli i sebe ali samo ne smije to prijeći u sebeljublje. Ako se to dogodi onda čovjek više ne cijeni druge te tada sebe stavlja iznad drugih. To nije nikako dobro. To sebeljublje se najviše manifestira u mlađenackom dobu, ali se može pokazati i u drugim životnim razdobljima. Ljubav prema sebi treba biti odgovorna u smislu dobrog samoodgoja i ispravne samokritičnosti te ispravnog odnosa prema ljudima i okolini.

Vrlo je bitno napomenuti na kraju ovog kratkog izlaganja da nisam ni zagreboao po površini ove teme kako treba, jer uistinu nečto napisati ili reći o ovome kako je teško i treba puno vremena, a opet neće se puno toga reći.

Najbolje je za sve nas da svoju ljubav crpmo iz Božje ljubavi prema čovjeku i svemu stvorenom jer tek tada ćemo znati što je ljubav.

Zato neka nam odzvanjaju riječi o pravoj ljubavi:

Kada bih sve ljudske i andeoške jezike govorio, a ljubevi ne bih imao, bio bih mlijed što jeći ili cimbali što zveći. Kada bih imao dar proročki i znao sve tajne i sve znanje, kada bih imao punim vjere, tako da bih brda

premještao a ljubavi ne bih imao, bio bih ništa. Kada bih na hranu siromasima razdao sve svoje imanje, kada bih sebe predao da se sažežem, a ljubavi ne bih imao ništa mi koristilo ne bi.

Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrostiva, ljubav ne zavidí, ne razmcće se, ne oholi se. Ne radi nepristojno, ne traži svoje koristi, ne razdražjuje se, ne uračunava zla. Ne raduje se nepravdi, a raduje se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nuda, svemu odolijeva. I Kor. 13, 1-8.

Pro Zoran Mandić

Zamislili

**Zamislili svijet bez mržnje,
zavisti i ljubomore!
Svijet u kome se ljudi
poštaju,
pomažu, cijene i vole!**

**Zamislili svijet bez peovke,
bez svade i bez kletve!
Gdje su njive bez kukolja,
i gdje su bogate žetve!**

**Zamislili jedan novi početak,
bez Kaina i Abela!
Ili...da Kainovo srce
promali mržnje strijela!**

**Bilo bi lijepo-zar ne?!
To ne mora biti Utopija!
Jer, svijet mijenjati mogu
i ljudi kao ti i ja.**

**Samo ponavljajmo cestu,
i uvijek se sjetimo toga!
Onih riječi kako treba
ljubiti bližnjeg svoga!**

**Kako JA poštujem i volim
brata čovjeka, bližnjeg svoga,
tako mi bilo dobro,
i tako mi pomogao Bog!**

Novoselka

Imena i imendani

Bartolomej - Ime je hebrejsko (aramejsko) Bar Tolomaj znači sin Tolomejev. Riječ tolomej(a) znači hrabar, srđan. Hrvatski su izvedeni oblici; Bartol (negdje Bartul), Barto, Bartolo, Mejo, Tola, u ženskom rodu: Bartolina, Bara, Barica, Barka, Lina, Tola, Slovenski oblik Jermej nastao je povezivanjem riječi sanctus i Bartolomeus (šam-bertelemej, šam-emej). Sveti je Bartolomej jedan od Kristovih apostola. Iz svetoga pisma o njemu znamo malo. Spominje se na dva mjesto, u Markovu Evangeliu i u Djelima apostolskim, u popisu apostola. Michelangelo je u svojoj velikoj kompoziciji Posljednjeg suda, u Sikatinkoj kapeli, Bartolomeja stavio do Krista Suca, a među naborima odetane svećeve kože naslikao svoj autoportret. Bartolomej je patron napose onih koji rade s kožom (knjigoveža, rukavičara, krojača, postolara). Relikvije svetoga Bartolomeja danas se čuvaju u njegovoj crkvi kraj Tibera u Rimu, a dio u Frankfurtu na Mainu. Njemu je i u nas posvećeno mnogo crkava. Osobito filijalnih. U nekim je krajevinama običaj da se na njegov spomen danabire ljekovito bilje. U poljudjelskim krajevinama Bartolovo je rok kad su se plasale karante i računi i zahvaljivalo za uspješno završenu žetu. Spomen dan mu je 24. kolovoza.

Bazilije - izvorni je oblik imena grčki: Basileios, a latinski Basilus. Ime je nastalo od grčkog pridjeva basileios, a znači kraljev, kraljevski. Hrvatske su izvedenice Bazil, Bazo, u ženskom rodu Bazilija, Bazilijana, Bazilisa, Bazila, Ila, Ilka, Zila, Zilk, Zilija, Isa, Lissa i druge. U Rusiji je Vasilij (ženski oblik Vasilisa); u Engleskoj Basile; u Poljska Bazyli, Wasyli; u Čeha i Slovaka Vasil; u Nijemaca Basilius, u Rumuna Vasile; u Mađara Bazil. U kalendaru je sveti Bazilije 2. siječnja. Jedan je od četiriju velikih naučitelja Istočne crkve, zvan Veliki ili Kapadocijski. Rođen je 330.

u Cezariji Kapadocijskoj (Mala Azija). Utemelitelj je i organizator redovništva na Istoku i reformator istočne liturgije. Plodni pisac, osobito protiv onodobnih hereza (arijanizma). Nadbiskup je u rodnom gradu, umro je 379. Prikazuje se u grčkoistočnom biakupskom ornatu, s golubom (simbolom Duha Svetskoga) u rukama, katkad s vukom, pticom i crkvom u ruci. Na Zapadu mu je kult slabo razširen.

Beata - je latinska riječ, znači blažena, sretna. Izvedenice su osnovnog imena Beatica, Ata i u muškom rodu Beato. Imendan je obično vezan uz neki marijanski blagdan, prema općenitu nazivu za Isusovu Majku: Blažena (Beata) Djevica Marija. No u kodeksu svetaca postoji sveta Beata djevica i mučenica, Španjolka koja je umrla godine 277 u Seansi (kod Pariza), a na njezinu je grobu poslije podignuta crkva. Spomen dan joj je 29. lipnja. Postoji i sveti Beato iz Trieru, pustinjak. Živio je u 7. stoljeću, a spomen dan mu je 28. srpnja. I sveti Beato (latinski Beatus) prvi je vjerovješnik u Švicarskoj koji je također živio u 7. stoljeću. U kalendaru je 9. svibnja; obično u prijevodu Blaženko, Blaženka. Mnogi puški kalendari ne donose ove manje poznate svecu.

Benedikt - Izvor imena je latinski pridjev benedictus – blagoslovljen. A riječ je dvočlana: bene (dobro) i dictus (od glagola dicere – govoriti). Izvedenice su ovog imena mnoge; Beno, Beneta, Benko, Diko, Diro, Benedero (prema talijanskim), u ženskom rodu Benedikta, Bena, Benka, Dita, Diska, benediktina,

Benedeta (prema talijanskim), U Engleza je skraćeno Bennet; u Danska Bent; u Švedska Bengt; u Francuza Benoit; u Mađara Benedek; u Nijemaca Benediktus, skraćeno Bendix, Dix. Više je svetaca tog imena, a najpoznatiji je sveti Benedik i Nursije, u kalendaru 11. srpnja (nekada bio 21. ožujka). Rođen je oko godine 480. u Nursiji (danasa Norcia u Umbriji, svjeveroistočno od Rima). Studirao je u Rimu, ali se povukao u samoču provodeći asketski i pustinjački život. Ustanovitelj je glasovitog i vrlo zaslužnog reda benediktinaca. Likovno ga prikazuju u crnom (katkad u bijelim) benediktinskom habitu, s bujnom bijelom bradom; uz nega su različiti atributi koji podsjećaju na neke činjenice; događaje ili legende iz njegova života: opatski štap i mitra, golubica, kristalna čaša sa zmijom ili razbijena čaša iz koje otjeće vino, gavran s kruhom u kljunu, vatrena kugla, s kažiprstom na usnama (znak šutnje), razbijeni lonci, blistave ljestve, križ u ruci. Patron je učitelja i daka; od 1957. i speleologa (Špiljara) – U kalendaru je 8. listopada i svetica Benedikta, djevica i mučenica. Podnijela je mračnički smrt 362. u vrijeme cara Julijana Apostata, nedaleko od Pariza (područje Saissons).

Borjazan – je biblijsko ime. Etimološki znači sin deene ruke, odnosno sin juga ili areće (ben – sin, yamin – ruka). Opisuje se u starozavjetnoj Knjizi Postanka. Bio je najmladi od dvanaestorice sinova patrijarha Jakova i Rahele. U našim ga kalendarima redovno nemamo, a u grčkom mu je spomen dan 19. prosinca. U kalendaru se, međutim, 31. ožujka nalazi sveti Benjamin, mračnik u Peziji oko godine 424. U običnom se govoru Benjamina naziva najmlađi član u obitelji ili u nekom društvu. Hrvatske su inačice Benja, Benica, Milna Mimica, Minka, Inenka.

Nastavit će se...

Piše: fra Juro Marčinković

Deklijina djeteta je vrlo opasna

Pitanje: Naš unuk je navršio nedavno 12 godina, visok je 1,65 cm i težak preko 85 kg. Da li je to opasno za njegovo zdravlje i kako bi mogli pomoći? N. M. VIC.

Odgovor: Morate računati s tim da će Vaš umuk biti sve deblji. U isto vrijeme nastat će dramatične posljedice: u opasnosti je da dobije šećeru bolest, visoki krvni tlak, srčani ili moždani udar te oboljenje zglobova. Sto bi trebali uraditi? Najbolje je da se odmah обратите dobrom dječjem liječniku, koji će Vas sigurno dobro posavjetovati i uputiti na dobre stručnjake za pravilnu ishranu. Mora se htino, uz dogovor sa stručnjacima za pravilnu ishranu, napraviti dobar plan i odmah preći na pravilnu ishranu: jesti mnogo voća i povrća, grizda, kuhanu krumpir, prirodne riže, mljeka, salate. Iz jelovnika se mora izbaciti pomirit, pečeni krumpir, masna jela i mica, tjestava. Osim toga, vrlo je važno da Vaš umuk svaki dan bude najmanje 1 sat na čistom zraku i za to vrijeme da se bavi sportom: trčanje, bez rođanje, vožnja bicikla, plivanje, igranje nogomet-a, košarka ili rukomet-a. Ako je potrebno mora se uključiti i dobar psiholog. U svakom slučaju sa djetetom se mora ovdje postupiti sa mnogo ljubavi, pažnje i strpljivosti kako se ne bi u djetetu pojavila odbojnost prema svemu što mu Vi, dječji liječnik i stručnjaci za pravilnu ishranu preporučujete. To bi moglo biti kontraproduktivno i sa katastrofalnim posljedicama po djetetu.

Žgaravica

Pitanje: Radim u poslovnom i velikom biru. Hvala Bogu, osjećam se zdrav, uvijek sam vesel i spreman na rad, kolege i kolege me cijene. Nešalost, uvijek kada je u biru najviše posla i radi toga nas-

tane hektika i veliki stres, kad mene se pojavi neugodna i jak žgaravica. Kada prođe u birou hektika i veliki stres, ja se dobro opustim i neugodna žgaravica nestane. Da li zaista nastaje žgaravica radi stresa u birou i kako da se lječi?

J. P. Sydney.

Odgovor: Znanstveno je dokazano da su hektika i stres najveći uzroci slabec probave a tim i nastanka neugodne žgaravice. Isto tako je dokazano da radi velike hektike i stresa, dolazi do poremećaja kod vegetativnog nervnog sistema i želudac postaje mozak stomaka. U isto vrijeme dolazi i do poremećaja u probavnom sistemu. Želudac se sve više puni, producira se sve više kiseljine, koju želudac počne izbacivati u jednjak i onda mi osjećamo jaku žgaravicu. Ne smije se zaboraviti da je žgaravica posledica najeava i neke teške i opasne bolesti, kao raka. Ako sam dobro razumio vaše pitanje, kod Vas nije to u pitanju iako bih ja osobno, radi sigurnosti, otišao kod specijaliste i napravio detaljne pregledne. Bez obzira da li ćete napraviti detaljne specijalističke pregledne ili ne, ja Vam preporučujem slijedeće:

- 1. Pravilno žvakanje hrane:** Svaki zalogaj, bilo koje hrane se mora žvakti najmanje 35 puta i onda progrutati. Ovdje igra veliku ulogu ne samo dobro sažvakana hrana nego i pljuvačka koja se žvakanjem proizvede i ponijeda sa sažvakanim hranom.

- 2. Jedite bez hektike i stresa:** Kada jedete, osobito u vrijeme hektike i stresa, onda jedite u miru, bez u isto vrijeme čitanja novina, slušanje radija, gledanja televizije i telefoniranja. Dobro bi bilo da se držite onog pravila: "Pojedite doručak sami, podijelite ručak sa prijateljima, večeru dajte neprijateljima". Jedite puno voća i povrća, tjedno 2 puta po 200 g mrljeve teletine, govedine i piletine, te tjedno 2 puta po 200 g plave ribe, pastrve ili lososa.

- 3. Voće, povrće i čaj:** Čim vidite, saznate i osjetite, da će nastupiti vrijeme hektike i stresa u birou, jedite mnogo

voća, povrće i pihte 2-3 šalice čaja od matičnjaka i 1-2 šalice čaja od imele. Matičnjak pojačava živce, što je u Vašem slučaju od odlučujuće važnosti a imela jača imun sistem, smanjuje visoki a povisuje niski tlak. Uz pijenje čaja od imele mora se svaki dan jesti jedna porcija prirodne riže i zeleni salati sa krastavcima i paradajzom sa maslinovim uljem i 2-3 velike žlice jabučnog ocata.

- 4. Svježi sok od krumpira:** Vrlo je koristan svježi sok od krumpira. Uzme se pola kg krumpira, dobro se opere, ne guli, i napravi svježi sok. U vrijeme hektike i stresa se popije ovaj sok, napravi pauzu od mjesec dana i kura se ponovi.

Dobro spavanje

Pitanje: Spavala sam dobro i dovoljno. Zadnju godinu dana se često budim i spavam slabo osobito kada poslije podne popijem kavu i kada navečer kasne jedem. Što Vl preporučujete za dobar san? L. J. QLD.

Odgovor: Poznato je a i znanstveno dokazano da pijenje kava i objed kavno navečer negativno utječe na spavanje. Zato se preporučuje da se poslije 15 sati ne piye kava a poslije 19 sati da se ništa ne jede. Osim toga, znanstvenici preporučuju da se krevet koristi isključivo za spavanje i obavljanje bračnih obaveza. Isto tako se preporučuje, da se u krevetu, osobito prije spavanja ne svada i ne vode nikakvi nepotrebni i štetni razgovori. Treba u krevetu imati dobar madrac kako bi se kičma i vratni prilijeti mogli prilagoditi tako da ostanu funkcionalni a tim bila i dobara cirkulacija i dobivali dovoljno potrebitne hrane. Vrlo je važno znati da se u spavaonici ne smije imati "mobil", pokretni telefon, radio ili televizija. Svi ti aparati imaju negativno zračenje, vrlo su štetni za naš organizam ali isto tako negativno utječu na spavanje. Vodu moramo redovito pitи u dovoljnoj količini

i

Nastaviti će se...

Dan planete Zemlje

Den planete Zemlje se u svijetu obilježava 22. travnja, a ovogodišnja svjetska kampanja nosi naziv "Zaštitimo naš dom - planetu Zemlju." Dan planete Zemlje prvi put je obilježen 22. travnja 1970. godine na poticaj američkog senatora Gaylonda Nelsona, kada su organizirani prvi masovni protesti za zaštitu okoliša. Dvadeset godina poslije u takvim protestima sudjeluje više od 200 milijuna ljudi širom svijeta koji su prepoznali da je zaštita okoliša končno postala opća javna briga. Planeta Zemlja nastala je prije oca 4.600 milijuna godina kad se od plinova i kozmičke prašine zgusnula u divnu, čvrstu i plavu kuglu, nezvratno spljoštenu na jednom polu, ali i dalje takvu da je u nju lako zaljubiti se. Ukoliko se ne dogodi neka nepredviđena nezgoda, kao npr. to da se Sunce ugasi, postojat će još 10.000 milijuna godina. Može nam izgledati velika, ali Zemlja je tek nezvratno zmee u univerzumu i u pravom smislu riječi je jedno veliko globalno selo. Kad bi sačeli povijest Zemlje u mjesec dana, izpostavilo bi se da su prva živa bića stigla otprilike 10-og. Sa nastankom prvih organizama nastalo je i ono što danas nazivamo ekologijom. EKOLOGIJA je nauka koja proučava odnose živih bića i okoline sredine, međusobne odnose živih bića i utjecaj sredine na živa bića. Ljudska vrsta u rjetom sadašnjem obliku (*homosapiens*) ovdje je tek minut.

Prije sedam sekundi ljudi su zamjenili latalački život za krov nad glavom, obradivali zemlju i gajili životinje te u skladu sa time prestali su da i budu dobri ekolozi..., a tada su počeli STVARNI problemi. Trebalо je proći 100.000 godina da bi se dostigla brojka od četiri milijarde ljudi, a danas nas ima više od šest milijardi. Hoće li "Plava Planeta" izdržati posljedice naše hirovite tehnološke adolescencije u kojoj se sada nalazimo? Neime, naučnici tvrde kako će planeta Zemlja ubrzo postati nepristupačna za život

ukoliko ljudi ne budu više obraćali pažnju na očuvanje okoline. Te obaveze se, izgleda, građani i političari sjeti samo 22. travnja svake godine. Trenutno najveći ekološki problemi su globalno zagrijavanje, otvaranje ozonskih omotača i sve veće zagadenje atmosfere. Efekt staklenika nas upozorava na povećanje globalne prosječne temperature planete Zemlje, a to povlači za sobom mnoge stvari. Najočigledniji primjer je podizanje nivoa Svjetskog mora, topljenje ledenjaka i potapanje teritorija kopna. U ledeno doba, nivo mora je bio 120 metara niži nego danas. Zamislite da se nivo poveća za 5 metara ili više, u tom slučaju bi veliki dijelovi velikobritanskih otoka, azijskog kontinenta, obala Afrike i obje Amerike bili potopljeni. To povlači i promjenu klime, a živi svijet to ne može tako brzo da preti i žive vrste nestaju. Trenutno je za život ljudi najopasnije uništavanje ozona jer kroz rupe na ozonskom omotaču prolazi ultravioletno zračenje koje izaziva rak kože, kataraktu na očima i rezorno djeluje na genetički materijal svih živih bića. Supersonični avioni su osnovni faktor uništavanja ozonskog omotača - svakog trenutka u zraku ima oko 10.000 putničkih aviona, a u vojnim uopće i ne postoje podaci. Oni bukvально cijepaju ozonski omotač. Ozonski omotač također uništava i freon. Postoji mnogo konvencija o zaštiti omotača, ali

osim potpisa nije ništa konkretnije učinjeno. O svemu ovome treba samo malo razmislati jer...

**Nema razloga za optimizam,
Nema razloga za pesimizam,
Postoje svi razlozi da se djeluje
ODMAH!!!**

Ovogodišnja kampanja posvećena je obnovljivim izvorima energije i ima

šest sastavnica:

- 1) Ljudska prava i zaštita okoliša
- 2) Financiranje energetske učinkovitosti
- 3) Dan bez automobila
- 4) Obvezne vlade za poticanje korištenja obnovljivih izvora energije
- 5) Štednja energije - razvijanje navika
- 6) Sigurna energija - napuštanje nuklearnih elektrana

Molitva šuma

*Cvorče, kad pared mene prodel,
nemoj podići ruku ni na jedno stablo,
ni na jedan grm.
Namoj me nepromiljeno
ozlijediti.*

*Ja sam toplina tvoj doma i
ognjišta
u hladnim zimskim noćima,
prijevjetski hlad i štit od vreline
četnoga sunca.*

*Ja sam drvo tvoje koljevke,
slijeme tvoje kuće, daska tvojeg
stola, postelja na kojoj spavaš i
odmoriste vječnog počinka.*

*Cvorče, poslušaj me i uslij
molitvu moju,
Ne ruhi me nepotrebno, ne
spaljuj me,
nepočinjam, ne stjeci me
nerazumno,
ne ozlijedi me bezobjavno.*

preuzeto: www.Sigma centar

Jeruzalem

Kada se danas spomene grad Rim, osim što je to glavni grad Italije, većina ljudi pomisli na Katoličku Crkvu i njezin centar. Isto tako, kada se spomene grad Maka prva pomislimo na centar Islama. Međutim, kada netko kaže Jeruzalem, onda se ne misli samo na centar Židovstva već i kršćani i muslimani također svojataju ovaj grad kao neko svoje počelo. Zbog toga ovaj grad imaše burnu i tešku povijest, jer svi su ga željeli samo za sebe.

U ovome gradu sam bio dvaput kao hodočasnik, 1999. godine i 2009. U mjesecu studenom, 2009. godine, zahvaljujući izrazito povoljnim aranžmanima koje je agencija Terra Sancta iz Čitluka ponudila svećenicima Banjalučke biskupije, bilo je teško odbiti ovo hodočašće. Obišli smo dosta, međutim Jeruzalem je bio ono što je većinu privlačilo. Neusporediv je osjećaj s vrha Maslineke gore pogledati na Jeruzalem. Oči hodočasnika lete prema Zlatnim vratima, prema prostoru slavnoga Salomonovoga Hrama kojega je nakon rušenja obnovio kralj Herod. Sada se na tom području nalaze najsvetijsi mjesti muslimana, kupola nad stijenom i džamija Al Aksa.

Zapadni zid toga hrama s vanjske strane je najsvetijsi mjesto za Židove koji tu danomice mole. A u samoj blizini je i crkva Isusova groba, najsvetijsi mjesto kršćana. Zadnjega dana našeg hodočašća na programu je bio Put križa te slavljenje svete Mise u crkvi Isusova groba. Nakon sv. Mise većina nas je stala u red za ulazak u Isusov grob. Teško je opisati osjećaje koji obuzmu čovjeka dok se stopu po stopu približava tome mjestu na kojem se je odigrala najveća drama, borba u cijeloj ljudskoj povijesti. Nema nestreljenja, ljutnje ako se netko

progura ispred tebe, sve je po-dređeno tome mjestu. Razmišljaj što reći Gospodinu, kako se pomoliti, jer uzvišenost toga mesta zaslužuje i uzvišenost ljudskoga duha. I onda, kada se za par sekundi nadješ na tome svetome mjestu, osjetiš da sve što si mislio reći, svaku molitvu koju si mislio uputiti toliko je mala i siromašna da jednostavno osjetiš da je najbolje u tišini svoje duše zahvaliti za darovani trenutak i otvorena vrata života koja nam je Krist na tome mjestu otvorio. Zato u svome životu trebamo često stati slušati a ne trčati i govoriti.

Kada smo iz Jeruzalema krenuli prema Tel Avivu, jedna žena se izgubila. Odmah smo bili spremani osuđivati je što se nije držala uputa koje smo stalno dobivali od naših vodiča da se ne odvajamo i da uvijek budemo u grupama. A samo koji trenutak ranije bili smo na mjestu najvećega praštanja, na mjestu najveće otkupnine koja je za nekoga mogla biti dana. Koliko samo trebamo učiti, koliko smo daleko. Ali najvažnije je da su vrata otvorena i da nam svjetlo koje je Krist upasio pokazuje put pozivajući nas a naših stranputica. Slijedimo ga!!!

Fra Ante Šimanović

Dragi čitatelji,

Od ovoga broja uveli smo novinu u rubriči Slastice. Pozivamo vas da za svaki broj Glasnika predložite nedjeljni ručak po vašem izboru. Bitno i pažljivo je da svaki recept bude čitatelju razumljiv u pogledu vrste začina i namirnica.

Podijelite s nama vaše omiljene, jednostavne, brze i naravno "nekupe" recepte i obogatite sadržaj Glasnika.

Za ovaj broj nedjeljni ručak predlažila nam je naka Antica Verit. Nadamo se da će vam se dopasti i da će naći mesta i na vašoj trpeti.

Nedjeljni ručak

Romantični krumpiri i piletina sa mozzarele

Sastojci za četiri osobe:

Romantični začini

mało kadiulje
male majčine dušice
male ručmarina
1,5 dcl maslinovog ulja
1 žlica senfa
sol, papar

Po želji krumpira,
po 1 komad piletinu prsa po jednoj
osobi
2 žlice kukuruznog brašna
150 gr mozzarele

U slasti!!

Priprema

Najprije dobro izmiješati sve romantične začine. Piletinu se svih strana premazati smjesom romantičnih začina i ostaviti da odstoji 1 sat. Krumpire oguliti, narezati na manje komade i začiniti romantičnim začinom te posuti kukuruznim brašnom i sve dobro izmiješati. Staviti u tepsiju i u zagrijanu peć da se peče. Nakon 15-20 min po krumpirima postlagati piletina prsa i vratiti nazad u pećnicu dok piletina ne bude skoro gotova. (još oko 20-30 min) Pred sam kraj pečenja na svaki komad piletine staviti po krisku mozzarele i vratiti u peć na 5 min da se zapeče.

Devreći

Priprema:

1/2 čašu (čaša od jogurta) ulja i pumaču vode staviti da prokuha. U to dodati čašu oštrog brašna. U ohlađenu smjesu dodati 4 jaja, jedno po jedno. Sve dobro izmiješati. Na podmazani pleh stavljati žlicom (mala za kavu) smjesu i peći.

Fil:

Od jedne litre mlijeka odvojiti pola i u nju staviti 6 žlica brašna, 4 cijela jaja i 25 dg šećera. Miješati sve zajedno oko 5 minuta. Polako dodati u drugu polovicu mlijeka. Kuhati uz stalno miješanje. Kada je fila gotova dodati 4 vanilije šećera. Devreke sjeći na pola i filovati. Posuti štaubom.

Naši darovatelji

Kotor Varoš

Jako i Mira Klajić	50Eur
Zorka Glavač	50Eur
Ilija Grbić	50Eur
Anto Marković	50Eur
Kovačić Luka Jozin	100KM
Stipe Žunić	100Eur
Manda Kovačić	200Eur
Zlatko Pilić Lukin	50Eur
Jozo Kovačić - Jozin	100KM
Anto Petričević (pok. Jozec)	30Eur
Stipe Matčinković - Bozo	50KM
Kata Puškaric	50Eur
Josip Tubić	50Eur
Juro Širovina	50Eur
Anto Petrušić	50KM
Pile Širovina	30Eur
Slavko Juričević	100KM
Dragan i Ana Matičević	50Eur
Zoran Ilije Kovačić - Krešo	50CHF
Franjo Stipić	20Eur
Ivan Šimunović Cvitanov	200Eur
Nedjeljka Buttner r. Vinojčić	100KM
Stipe (Kelin) i Kaja Josipović	50Eur
Pero (Godin) i Kata Šimunović	50Eur
Josip (Godin) i Ivica Šimunović	100Eur
Ivo Vuković Baća	70Eur
Tomo Topalović Rekin	50Eur
Stipe Šimunović Lukin - Mičko	50Eur
Ivana Makšinović - Zgrin	1000Kn
Renato Pražz	200Kn

Ivelija Grgić	100Eur
Ilija Pranjković-Mika	400KM
Ivan Lukić - Cilyja	100Eur
Ruža Topalović	50Eur
Mijat i Ruža Žeba	50KM
Luca Šimunović	50KM
Anda Petrušić	100Eur
Pile i Mara Grbić	100Eur
Luka Bogdana Kovačić	50Eur
Anto Vujeva	50Eur
Mato Miša Vujeva	50Eur
N.N.	50Eur
Anto Bedjan	100KM
Luca Marić	50Eur
Mara Topalović	50KM
Janja Karagića	20KM
Dražen i Biljana Topalović	50Eur
Manda Kovačić	100Eur
Marjan Žeba Rusov	100Eur
N.N.	100Eur

Kovačić Peter	10KM
Ljubica Juranić	10Eur
Kaja Kavedžija	10KM
Ivica Barać	50Bun
Marko Pezerović	20KM
Franjo Stipić	50KM
Marić Jozo i Ana	20Bun
Mijat i Ruža Žeba	20Eur
Ilija Collc	50Bun
Ivica i Luca Pilić	40CHF
Mara Topalović	20KM
Dražen i Biljana Topalović	50KM

ZA GLASNIK

Jako i Mira Klajić	30Eur
Ivan Žeba	20KM
Zoran Ilije Kovačić - Krešo	10Eur
Franjo Stipić	30KM
Nedjeljka Buttner Vinojčić	50KM
Ilija Pranjković - Mika	100KM
Stipe Topalović	10Eur
Sestra Irena Žeba	20Eur

Za groblje Čepak:

Anto Petričević	10Eur
-----------------	-------

Za Balčansko groblje:

Mato i Perka Grbić	50Eur
--------------------	-------

Za Blčanako groblje:

Mato i Perka Grbić	50Eur
Stipe Topalović	50Eur

HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Opljačkaju Mujo i Haso poštu i svaki uzme po vreću.
Za nekoliko mjeseci , Mujo će:
- Što je bilo u twojоj vrećи?
- Oko pola mil. eura. Kupio sam kuću, auto...
- U twojоj?
Ma puna vreća računa. Plaćam pomalo, koliko mogu !?!

Jednoga nedjeljnog jutra majka probudi sina i reče mu da se treba spremiti za misu. Sin odgovori da mu se ne da ići u crkvu to jutro, a ona će mu da ne govori budalaštine i da se digne i brzo spremi za svetu misu.

* Ali mama - odgovori sin - svi me mrze, propovijedi su dosadne i nitko od mojih prijatelja nikada ne dođe na misu.

Majka odgovori:

- Kao prvo, sine, nitko te ne mrzi, osim par nasilnika i ti im se jednostavno moraš suprotstaviti. Drugo, propovijedi puno znaće mnogima. Kad bi ih poslušao, iznenadio bi se kako puno pomažu ljudima. Treće, imaš puno prijatelja u crkvi. Uvijek te pozivaju k sebi doma.

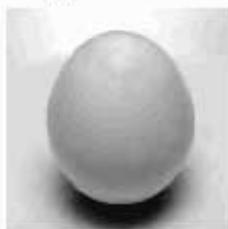
Naposjetku, moraš ići, ti si župnik, sine!

Zvonii telefon. Otač triju kćeri podiže slusalicu i čuje kako netko šapuće:
* Jesi li to ti, žabice moja?
A otač će ljutito:
- Ne, ovdje vlasnik cijele bare

Dominikanac, franjevac i isusovac razmišljaju kako podijeliti jedno jaje, te se na kraju dogovore da će ono pripasti onome tko izusti najduhovniju misao iz Evandelja. Dominikanac kucne u jeće i izgovori "Effata! - Otvari se!" Isusovac također kucne i izgovori: "Knejte i otvorit će vam se!" Franjevac kucne, oguli, te proguta jeće uz riječi: "Udi u radost gospodara svoga."

Dođao Mujo kod fotografa da napravi slike.
- "10 puta 15"? - pita fotograf.
- "150, zašto"? - odbrusi Mujo

Gostiće Mujo na TV-u:
* Dakle, Mujo, vi ste pjesnik?
* Da, ja sam pjesnik!
* Amater? - pita voditelj.
* A mater nije, ona je kućanica, ako vrti i tako...

Polagao Suljo vozački i za vrijeme vožnje instruktor ga pita:
* Kakav je ovo znak?
- Metalni, instruktore! - spremno će Suljo.

Zanstavi policajac automobil:

* Vaše dokumente, molim.
- Nemam položen vozački ispit.
U međuvremenu budi se vozačeva majka i govorи policajcu:
* Ma, pustite ga! Kad popije malo više, samo priča gluposti.
Snemi otač na to dodaje:
- Pa, sine, zar ti nisam rekao da nije pametno voziti ukradeni auto?!
Malo zatim otvara se gepek i čuje se neki glas:
* Jeamo li prešli granicu?

Dolazi čovjek u knjižnicu i pita:

* Imate li burek?!

Knjižničar mu odgovori:
- Gospodine, pa došli ste u biblioteku!
Na to čovjek ponovi žapatom:
* Aha. Oprostite, imate li burek...

HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Nema raja bez rodnoga kraja!